

METODBESKRIVNING INFLYTTNINGSRIKA BYGDER

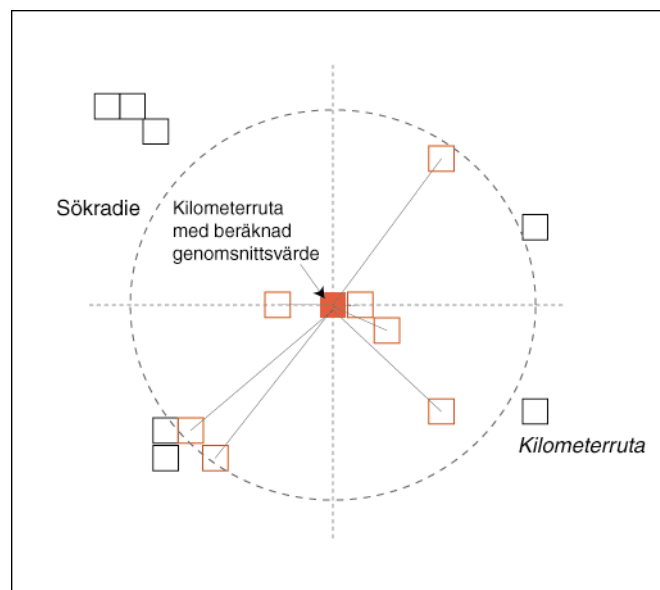
Syftet med denna undersökning är att beskriva och analysera områden (bygder) som haft en hög inflyttning i förhållande till den bofasta folkmängden i åldersgruppen 30-64 år under perioden 1994-1998, samt att relatera inflyttningen till variabler som inkomst, förvärvsfrekvens, utbildning, tillgång till service m. fl.

I undersökningen används inte de funktionella (Glesbygdsverkets områdestyper) eller administrativa (kommungränserna) indelningarna som referensram för det statistiska datamaterialet. Istället används kilometerrutor som minsta geografiska enhet. Med detta arbetssätt kan man identifiera geografiskt små områden med hög inflyttning oberoende av regional referensram. Nackdelen är att variationen i geografien blir mycket hög. Kilometerrutor med hög inflyttning kan nämligen ligga bredvid kilometerrutor med låg inflyttning.

För att identifiera bygder med hög inflyttning är det alltså nödvändigt att avgränsa de områden där det finns kilometerrutor med i genomsnitt hög inflyttning. Dessa områden benämns i det följande för ”Hot Spots”.

Metoden som används för detta är en interpolation (Inverse Distance Weighting Interpolation, IDW¹) som bildar ett glidande genomsnitt över alla ingående kilometerrutor. För varje kilometerruta beräknas nya värden som är ett genomsnitt av alla inom en viss radie (sökradie) liggande kilometerrutor (Figur 1).

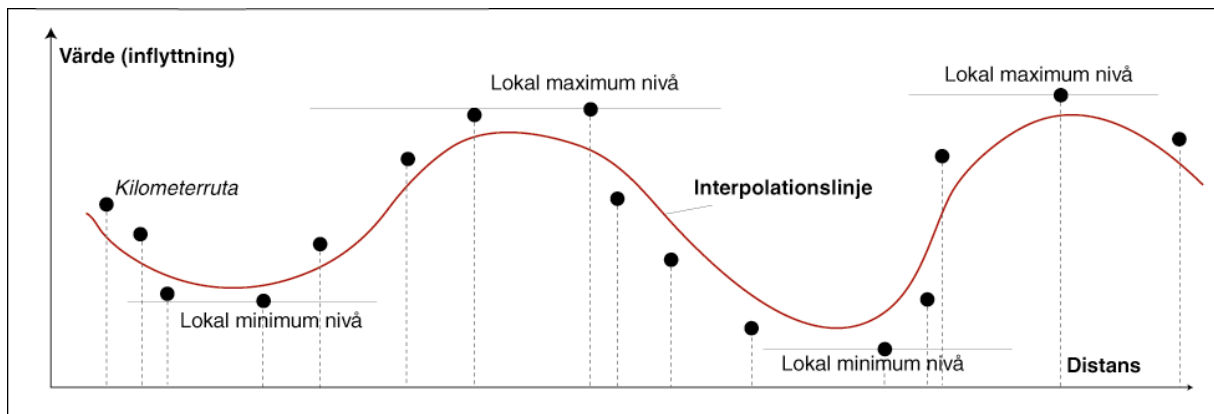
Figur 1 Beräkning av nya genomsnittsvärde för kilometerrutor

¹ Vertical Mapper © MapInfo ©

Minsta antal kilometerrutor som ska finnas inom en sökradie av 10 km är fyra. Finns det färre än fyra kilometerrutor beräknas inget nytt värde för denna ruta. Dessa nya beräknade värden används som stödpunkter i den efterföljande interpolationen som ”fyller” tomrummet mellan stödpunkterna med rutor med hypotetiska värden som följer den beräknade trenden (Figur 2). Visningsgränsen ligger på en radie av fyra kilometer, dvs interpolationen sker bara till ett visst avstånd från varje kilometerruta. Det gör det möjligt att utspara områden där det inte finns någon befolkning över huvud taget (t.ex. fjällområdet, glest befolkade områden).

Figur 2 Interpolationsmetod (IDW)

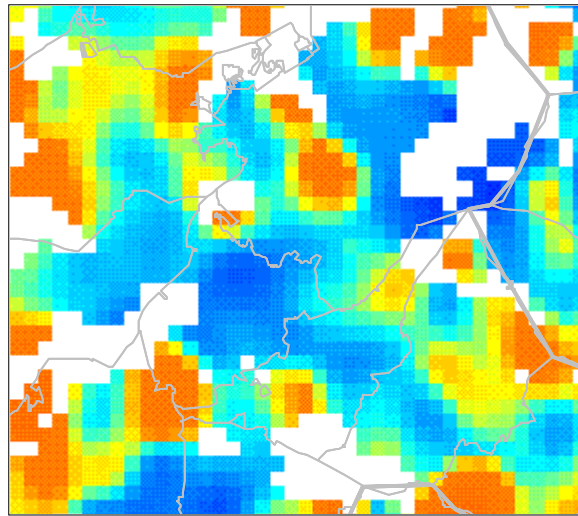

Beräkningen genomförs för tre olika variabler:

- Inflyttning till kilometerrutor av personer i åldersgrupp 30-64 år per befolkningen 30-64 år från kilometerrutor i ett avstånd av över 100 km (fågelväg) → Långväga inflyttande
- Inflyttning till kilometerrutor av personer i åldersgrupp 30-64 år per befolkning 30-64 år (totalt, utan tröskelvärde på distans) → inflyttande totalt
- Inflyttningsöverskott i kilometerrutor 30-64 år per befolkning 30-64 år (inflyttning minus utflyttning/befolkningen) → inflyttningsöverskott

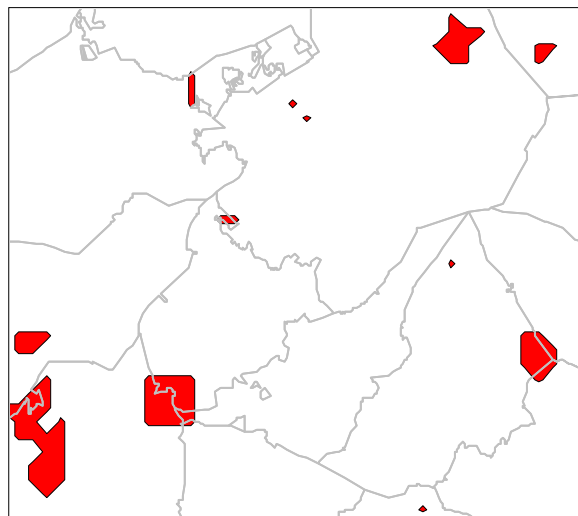
Resultatet för varje variabel redovisas i en karta (rasterformat) för hela landet. Områden med genomsnittligt högt variabelvärde kan därmed identifieras (se exempel figur 3). För att urvalet inte bara ska bero på en variabel, och för att mängden av potentiella ”hot-spots” ska reduceras måste de slutliga ”hot-spotsen” ha höga värden i alla tre kartor (variabler). Långväga inflyttande och inflyttande totalt ska ligga i den övre kvartilen av alla beräknade rutor. Inflyttningsöverskottet ska ligga i den övre hälften. Genom en logisk addition utesluts alla rutor som inte uppfyller dessa kriterier. De kvarvarande rutorna (figur 4) slås ihop och transformeras till polygoner för att användas till selektion av ytterligare statistik och efterkontroll (verifikation).

Figur 3 Resultat - interpolation (hot-spots)

röd-orange: områden med höga värden
grön - blått: områden med låga värden
100 kilometer i bildens underkant

Figur 4 Hot-spotterna

röd: områden som uppfyller alla tre kriterier
100 kilometer i bildens underkant

Då metoden bygger på formulerade kriterier och beräkningar, är det slutligen nödvändigt att kontrollera de faktiska variabelvärdena i de ursprungliga kilometerrutorna inom de utvalda ”hot-spotsen”. De ”hot spots” väljs bort som har ett nollvärde i en av de två variablerna långväga inflyttande och inflyttande totalt eller som har ett minus i flyttnettot. Av de drygt 460 med hjälp av den beskrivna metoden utvalda hot-spotsen uppfyller 237 alla kriterier. I ett andra steg sorteras de 48 hot-spots bort som har ett befolkningsunderlag mindre än 5 invånare, ligger i angränsning till stora tätorter. Hot-spots inom storstadslänen uteslutas också från analysen.

”Hot-spotsen” har givits en kod för den lokala arbetsmarknad (LA) de ligger i. De ”hot-spots” som ligger på gränsen mellan två lokala arbetsmarknader har vid kodningen hänförs till den lokala arbetsmarknad där tyngdpunkten ligger.

För välja ut ett antal "hot-spots" för intervjuunderökningar anges ett minsta befolkningsunderlag av 20 invånare. Det villkoret uppfyller 81 hot-spots. Av dessa har sex "hot-spots", två i var och en av regionerna Skogslänens inland, Skogslänen övrigt, och övriga Sverige valts ut. Vid detta urval har ett kriterie varit att de inte ska ligga i samma kommun eller alltför nära varandra. Ett annat kriteriet har varit att de bör ha ungefär samma befolkningsstorlek och inflyttningsskarakteristika.

Östersund, mars 2001